

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 656/2022 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om att uppnå målnivån för behandlingstiderna för utredningar och beslut vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 656/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Marko Kilpo /saml:

Varför har man trots de utlovade och vidtagna åtgärderna inte lyckats lösa Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas problem och varför ser det ut som om problemen tvärtom har förvärrats,

har Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata efter en tillfällig resursökning kunnat återställa behandlingstiderna till målnivån, och

på vilket sätt kommer man att säkerställa att de långvariga problemen vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata blir lösta på ett varaktigt sätt och att människor får tillgång till den service som bör tillhandahållas för medborgare enligt lag och god förvaltningssed?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Utgångspunkten för inrättandet av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (MDB) i början av år 2020 var ett riksomfattande ämbetsverk och en riksomfattande verksamhetsmodell. Den nuvarande regeringen har genomfört en redan under föregående regeringsperiod förberedd ämbetsverksreform, där den lokala magistratspecifika verksamhetsmodellen ersattes med en riksomfattande verksamhetsmodell. Ett mål för reformen var bland annat flexibel och effektiv användning av resurser som möjliggörs av riksomfattande arbetsköer samt en enhetlig och jämlik service för kunderna, oberoende av kundens hemort.

Som du konstaterar i ditt spørgsmål har den riksomfattande verksamhetsmodellen, digitaliseringen i samband med ärendehantering på papper och utvecklingen av elektronisk ärendehantering då ämbetsverket inledde sin verksamhet tillfälligt medfört nya tidskrävande arbetsskeden i serviceprocesserna, för vilka beredskapen från början inte var tillräcklig. På grund av den riksomfattande och halvelektroniska verksamhetsmodellen och den ökade efterfrågan började tjänsterna tyvärr bli överbelastade särskilt under år 2021.

Åtgärder vidtogs för att komma till rätta med situationen när problemen blev uppenbara. Regeringen har föreslagit och riksdagen beviljat ämbetsverket tillfälliga ytterligare resurser i statens budgetprocesser 2021 och 2022. Dessutom har regeringen främjat utvecklingen av MDB:s tjänster vid ämbetsverket genom det omfattande digitaliseringsprogrammet OIVA (år 2022–2028) som inleddes 2022 och andra utvecklingsåtgärder.

Med hjälp av ytterligare personalresurser och vidtagna utvecklingsåtgärder började behandlingstiderna vid MDB minska och i slutet av 2022 var behandlingstiderna för nästan alla tjänster i linje med målen. Den utveckling av digitaliseringen som genomförs inom ramen för programmet OIVA kommer dessutom att förkorta behandlingstiderna ytterligare under de närmaste åren.

I förmyndarverksamheten vände behandlingstiderna nedåt redan i slutet av 2021, när mer personal anställdes med det anslag som beviljats i tilläggsbudgeten. Under 2022 har den goda utvecklingen fortsatt. I fråga om förmyndarverksamheten var de genomsnittliga behandlingstiderna i december 2022 följande: förordnande av intressebevakare genom eget beslut 109 dagar (år 2021 176 dagar), fastställelse av en intressebevakningsfullmakt 57 dagar (år 2021 91 dagar) och tillstånd för förmyndarverksamhet 30 dagar (år 2021 77 dagar). Förmyndarskapsverksamhetens produktivitet, som utgör ett resultatmål för ämbetsverket, har också förbättrats.

Med tilläggsanslaget har även personalen i den grupp som utför släktutredningar och som nämns i spørsmålet ökat och också leveranstiderna för släktutredningarna har förkortats. För närvarande är behandlingstiden för manuella släktutredningar inom ämbetsverket i genomsnitt 3–4 veckor (3,5 veckor före ämbetsverksreformen inom magistraterna). Som längst har behandlingstiderna varit 7–8 veckor. Leveranstiden för de enklaste utdragen ur befolkningsdatasystemet som görs direkt ur befolkningsdatasystemet (till exempel levnadsintyg/ämbetsbevis) är en vecka och som självbetjäning får man ett sådant utdrag på några minuter elektroniskt på internet. Även behandlingstiderna för fastställelse av delägarförteckningen i en bouppteckning har förkortats. Behandlingstiden för bouppteckningar är för närvarande 2–4 veckor, om handlingarna inte behöver kompletteras, och för övrigt cirka 7–8 veckor. I och med digitaliseringen av tjänsterna inom programmet OIVA förkortas behandlingstiderna för de ovannämnda tjänsterna ytterligare.

I ditt spørsmål hänvisar du till riksdagens justitieombudsmans utredning om hur ministeriet anser att ämbetsverket har presterat och kommer att prestera inom sina lagstadgade uppgifter vid intressebevakningsärenden. I riksdagens justitieombudsmans beslut (EOAK/466/2021) av den 12 december 2022 konstateras att finansministeriet på basis av tillgängligt material i sin resultatstyrning har identifierat ett behov av kontinuerlig uppföljning av behandlingstiderna för intressebevakning och har i samband med detta ställt upp mål för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Vidare har ministeriet när problem uppstått på många sätt tagit initiativ och stött Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i åtgärder för att utveckla förmyndarverksamheten,

och det har varit möjligt att allokera tillfälliga ytterligare resurser till ämbetsverket. Ombudsmanen konstaterar vidare att det i förfarandet vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och finansministeriet inte går att påvisa sådana allmänna försummelser som ombudsmannen som laglighetsövervakare skulle ha skäl att ingripa i. På grund av ärendets betydelse kommer dock åtgärdernas genomslag att följas upp fortsättningsvis och behandlingstiderna för intressebevakningsärenden att rapporteras till riksdagens justitieombudsman i juni 2023.

För närvarande pågår också en utredning (EOAK/5001/2022) som genomförs på initiativ av biträdande justitieombudsmannen Maija Sakslin angående behandlingstiderna för flera ärendegrupper vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Finansministeriet avgav ett utlåtande om utredningen den 3 november 2022 (VN/22983/2022). Utredningen hänför sig till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas prestation vid registrering av släktutredningar, flyttanmälningar, namnändringar och livsförändringar utomlands. I sitt utlåtande bedömer finansministeriet att MDB vad gäller släktutredningar och deras behandlingstider kommer att prestera till och med bättre i sin uppgift (i slutet av 2022) än det fastställda målet och anser att läget fortsättningsvis kommer att vara gott. När det gäller flyttanmälningar, namnändringar och registrering av livsförändringar utomlands är situationen tillfredsställande och i och med de utvecklingsåtgärder som inletts kommer behandlingstiderna att förkortas ytterligare. För internationella experter (Talent Boost-programmet) inklusive familjemedlemmar är registreringstiden 0–2 dygn. I internationella registreringar har resurser anslagits för arbets- och studieinvandring från tredje länder och det har varit möjligt att registrera dessa inom en månad, inklusive familjemedlemmar som flyttar med. I utlåtandet konstateras även att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas ekonomiska situation är god och att ämbetsverket har tillräckliga ekonomiska resurser för att utan nya tilläggsanslag kunna fullgöra sina lagstadgade uppgifter på ett ändamålsenligt sätt.

Det har gått tre år sedan Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata inledde sin verksamhet. Trots de många utvecklingsåtgärder som redan har vidtagits anser regeringen att en del av den nya organisationens omställning fortfarande pågår och att i synnerhet utvecklingen av tjänster för enskilda kunder ska fortsättas för att alla mål som fastställts för det ska uppnås. Såsom det också konstateras i den externa bedömningen som finansministeriet lät göra 2021 om projektet för sammanslagningen av ämbetsverken, kommer en del av målen för ämbetsverksreformen att realiseras först i framtiden.

Regeringen kommer att fortsätta att följa upp och säkerställa att de mål som ställts upp för behandlingstiderna i de överbelastade tjänsterna uppnås, att behandlingstiderna förkortas ytterligare och att medborgarnas rättssäkerhet förbättras. Allt som kan göras måste göras för att medborgarna ska få tillgång till de tjänster de behöver på ett tillförlitligt och snabbt sätt. För att ämbetsverket i framtiden ska kunna utföra sina lagstadgade uppgifter i enlighet med målen för behandlingstiderna krävs att de ändringar som på ett effektiviserat sätt eftersträvades genom ämbetsverksreformen ska främjas: att verksamhetsprocesserna utvecklas och digitaliseras samt att nödvändiga lagändringar utarbetas. Arbete återstår också för kommande år och för den nya regeringen.

Helsingfors 16.1.2023

Kommunminister Sirpa Paatero